

Preken

Van de Protestantse Gemeente Enschede
Verrijzeniskerk - De Schalm

Johannes 20, 1-18 en Ezechiël 37, 1-14

Eerste Paasdag 2012-04-07

120408

Lieve gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Op het moment dat Maria Magdalena door de Opgestane bij haar naam genoemd wordt, pas dan herkent ze hem als haar Heer. En roept ze uit: Rabboeni – mijn Heer.

De steen die van de opening van het graf was weggehaald en het lege graf met de doeken hebben bij haar geen geloof gewekt, dat Jezus is opgestaan uit de dood.

Op zondagmorgen in alle vroegte, het is nog donker, gaat Maria naar het graf. Ze is nog in de ban van wat er gebeurd is. In de ban, ja, zeg maar gerust, verslagen, kapot.

Nog vers op haar netvlies ligt het beeld van Jezus die gekruisigd is. Haar Jezus. Haar Heer.

Nog niet zo lang geleden heeft hij haar genezen. Ze was niet meer de baas over zichzelf. Ze hoorde stemmen, die haar allerlei dingen toeriepen. Ze was onder invloed van boze geesten. Zo noemden ze dat. Maar Jezus was het gevecht met die demonen aangegaan. Hij had ze uitgedreven. Hij had Maria weer teruggeven aan zichzelf. En aan het leven. Ze had weer mogen ervaren hoe goed het leven was nu ze vrij was.

Maar nu was er die donkere vrijdag geweest. Hij, haar Heer, was gevangen genomen. Ze maar gerust: had zich gevangen laten nemen. Want verzet had hij niet geboden. En Petrus, die het nog even had geprobeerd, was door hem terechtgewezen. En hij was verhoord, geïgelen en bespot. En tenslotte gekruisigd. Even had ze nog gehoopt op een wonder, toen mensen riepen dat hij van het kruis moest afkomen. Want als iemand de baas is over de boze geesten, dan beschikt hij, wie weet, ook over krachten om aan dit vreselijke lot te ontkomen. Maar nee. Uiteindelijk had hij het hoofd gebogen en was gestorven. Weg was haar hoop.

Zo staat ze daar bij het graf. Verdrietig om zijn sterven. Maar ook geschrokken en ontzet, omdat nu ook zijn lichaam daar niet meer lag. Wat nu? Ze kan niets anders bedenken dan dat 'ze' de Heer uit zijn graf hebben weggehaald en hem ergens – waar? – hebben neergelegd.

Petrus en Johannes, die ze er bij gehaald heeft, bevestigen haar waarneming. Met eigen ogen zien ze dat het graf leeg is. En gaan weer terug naar huis.

Maria blijft bij het graf. En huilt. Zoals een mens soms niet kan ophouden met huilen. Een onstelpbaar verdriet.

Door haar tranen heen ziet ze twee engelen in witte kleren zitten. Eén bij het hoofdeind en één bij het voeteneind van de plek waar het lichaam van Jezus heeft gelegen.

Ze vormen de opmaat voor de ontmoeting met Jezus. Ze spreken haar aan en vragen waarom ze huilt. Maria zegt wat ze even daarvoor tegen Petrus en Johannes heeft gezegd.

Als ze zich omdraait ziet ze Jezus staan, maar ze weet niet – zegt Johannes – dat het Jezus is.

Hij vraagt haar hetzelfde als de engelen deden: waarom huil je? En: wie zoek je?

Als ze beter kijkt, denkt ze dat het de tuinman is. 'Als u hem hebt weggehaald, vertel me dan waar u hem hebt neergelegd, dan kan ik hem meenemen'.

Een weggewentelde steen, een leeg graf, weggelegde en opgerolde doeken, twee engelen, Jezus zelf – dat allemaal wekt geen geloof, dat Jezus is opgestaan uit de dood. Het zijn wonderlijke gebeurtenissen, die ons niet weghalen uit de beklemming van de dood.

Over die wonderlijke gebeurtenissen kunnen we lang en breed met elkaar discussiëren. Maar ze brengen ons niet dicht bij het geloof in de Opgestane Heer. Pas als we de Heer zelf ontmoet hebben, pas dan kunnen we ze zien als tekenen.

Pas als we de Heer zelf ontmoet hebben – dát gebeurt als Jezus zelf Maria aanspreekt. En bij haar naam noemt. Maria! Dan draait ze zich om en ziet hem. Haar Heer.

Als hij haar naam noemt.

Ik moet denken aan dat prachtige gedicht van Neeltje Maria Min.

Mijn moeder is mijn naam vergeten.
Mijn kind weet nog niet hoe ik heet.
Hoe moet ik mij geborgen weten?

Noem mij, bevestig mijn bestaan,
Laat mijn naam zijn als een keten.
Noem mij, noem mij, spreek mij aan,
o, noem mij bij mijn diepste naam.

Voor wie ik liefheb, wil ik heten.

De dichteres peilt in deze prachtige regels hoe belangrijk het is als je bij je naam genoemd wordt. Als eerste noemt ze haar moeder. Die haar immers het leven gaf. Maar soms kunnen of willen moeders de naam van hun kind niet meer noemen. Dat kan onverteerbaar zijn.

Erger wordt het als ook je kind je naam niet – of nog niet – noemt. Bij wie ben je geborgen?

Daarom roept ze in het tweede couplet als in een gebed om het noemen van haar naam.

Als een bevestiging van haar bestaan.

In de bijbel spelen namen een belangrijke rol. Je naam drukt uit wie je bent. Op een beslissend moment kun je een nieuwe naam krijgen. Jezus betekent: God redt. Of: die zijn volk zal redden van hun zonden.

En bij je naam genoemd worden betekent gezien en gekend worden door God.

In het boek Jesaja vinden we die prachtige woorden: Ik, zegt God, Ik heb je bij je naam geroepen. Je bent van Mij. En die andere woorden: Ik, zegt God, Ik heb je naam geschreven in de palm van mijn hand.

Daarom stoort het mij altijd als een bericht dat ik ontvang, bijvoorbeeld via de mail, begint met 'Hallo' enkel hallo, zonder naam. Steeds schiet dan even door mij heen: ik ben geen 'hallo', ik heet Richard. Zo wil ik heten.

En daarom reageren mensen ook altijd weer verrast als ik na een kerkdienst de meeste kerkgangers bij de naam weet te noemen en groet.

En hoe belangrijk het is om door je moeder bij je naam genoemd te worden ervaar ik nu mijn eigen moeder mij niet meer bij mijn naam kan noemen. Haar lach van herkenning is daar nog van overgebleven.

Door de liefste bij je eigen naam genoemd te worden, dat kan het leven weer in je doen stromen.

Zoiets moet Maria ervaren hebben. Toen ze bij haar eigen naam genoemd werd.

De meesten van ons hebben het van horen zeggen. Ze waren er wel bij maar beleefden het niet bewust, toen ze als baby gedoopt werden. Toen is hun naam genoemd, zijn hun doopnamen genoemd, in één adem met die van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

Wie op latere leeftijd werden gedoopt, vertellen soms ontroerd van die belevenis.

Ida Gerhardt schreef daarover een gedicht dat voor mij tot één van de mooiste gedichten behoort die ik ooit onder ogen kreeg. Het heet veelbetekend Pasen.

Een diep verdriet dat ons is aangedaan
kan soms, na bittere tranen, onverwacht
gelenigd zijn. Ik kwam langs Zalk gegaan,
op Paasmorgen, zéér vroeg nog op den dag.
Waar onderdijks een stukje moestuin lag
met boerse rijtjes primula verfraaid,
zag ik, zondags getooid, een kindje staan.
Het wees en wees en keek mij stralend aan.
De maartse regen had het 's nachts gedaan:
daar stond zijn doopnaam, in sterkers gezaaid.

Bij je naam genoemd worden, bij je doop, door je moeder, door je kind, zelfs als die in sterkers gezaaid is, zulke ervaringen kunnen we opdoen in ons leven van alledag.

Zoiets kan je ook overkomen in de kerk. Als bij de lezing uit de bijbel, als bij de verkondiging, als in een lied ineens het besef bij je opkomt: het gaat over mij. Hier word ik aangesproken. Aangesproken door de Levende Heer.

Amen

Ds R. Vissinga